

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MISKOLCI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGÁNAK
KÖZLEMÉNYEI**

12

1992

A szerkesztő bizottság elnöke: Szabadfalvi József

**A kötetet összeállította : Terplán Zénó
gépelte: Almási Istvánné**

Kiadja: az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága

Kiadásért felelős: Terplán Zénó

**Készült a Borsodi Nyomdában
Miskolc, 1992.**

Nyomdaszám:

I.

ELŐSZÓ

A MAB Közleményei 12. száma megszokott módon számol be a MAB 1991. évi munkásságáról, adatairól. Az év kiemelkedő eseménye volt, hogy az MTA elnöke: Kosáry Domokos akadémikus két alkalommal is ellátogatott Miskolcra. 1991. márc. 12-én részt vett a MAB 25., kibővített ülésén, amelyen elmondta gondolatait az MTA jelenéről és jövőjéről; 1991. okt. 30-án pedig, a MAB 26., ugyancsak kibővített ünnepi ülésén méltató beszéd keretében felavatta és megkoszorúzta 200 éve született Széchenyi Istvánnak (1791-1860), az MTA alapítójának és két évtizeden át másodelnökének bronz mellszobrát (Gulácsy-Horváth Zsolt művét).

A MAB-székház egyébként további képzőművészeti alkotással gyarapodott, amennyiben 1991. febr. 21-én a székház földszinti hat külső ablakára, Észak-Magyarország érdekesebb címereivel díszített rácsozat került.

A MAB szervezete annyiban változott, hogy 1992 elejétől az 1980 óta működő Társadalomtudományi Szakbizottság három részre osztódott formában: Filozófiai, neveléstudományi, politológiai és szociológiai; Nyelv- és irodalomtudományi; Történelemtudományi és néprajzi Szakbizottságokként tevékenykedik tovább. Ezzel a MAB szakbizottságainak száma 10-ről 12-re nőtt. A MAB tagjainak száma 1992 elején - elköltözések és az új szakbizottságok elnökeinek figyelembevételével - ismét 25, mint az 1979-beli alapításkor.

Az 1991. évi összesítő adatai nem rosszabbak az előző éveknél, ami azért tekinthető jó eredménynek, mert nemcsak a MAB összetétele változott, hanem számos szak- és munkabizottság élén következett be személyi változás.

Nagy veszteségek is érték a MAB-ot 1991-ben. Elhunyt március 28-án Kiss Ervin (1923-91), a MAB Kohászati Szakbizottságának tagja, a Képlékenyalakítási Munkabizottság elnöke; június 4-én Szilas A. Pál (1921-91), a MAB volt tagja, a MAB Bányászati Szakbizottságának 1979-90 közötti elnöke;

szept. 4-én Fridrik László (1939-91), a MAB Gépészeti Szakbizottsága Anyagtudományi és technológiai Munkabizottságának titkára; nov. 9-én Bánhídi László (1944-91), a MAB Gépészeti Szakbizottsága Automatikai és informatikai Munkabizottságának titkára.

Ez a 12. kötet az 1991. évi eseménynaptár, a szak- és munkabizottságok, klubtanács eseményei, 1992-es munkatervei, pályázati kiírások és jutalmazottak szokásos adatai mellett részletesebben közli a MAB két kibővített üléséről készült feljegyzést, továbbá az MTA történetéről a klubban június 11-én elhangzott előadás kivonatát, a képzőművészeti gyarapodás adatait, reflexióit. A szak- és munkabizottságok szokásos névsorait a következő 13. kötet tartalmazza majd.

A 11. kötet utolsó hónapjainak és ennek a 12. kötetnek az adataiból a MAB jelenlegi három éves ciklusbeli félidős működésére lehet következtetéseket levonni, ami a MAB soronkövetkező, 27. ülésének lesz vitaalapja.

Miskolc, 1992. január

Terplán Zénó
a MAB elnöke

II.

A MAB 1991. ÉVI ESEMÉNYNAPTÁRA

1991. jan. 4. A MAB-székházban Prof. D.A. Rondinelli (The University of North Carolina, USA) "A regionális fejlesztés decentralizációja piacgazdaságban" c. előadást tartott a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának 25. ülése keretében.

1991. jan. 8. A MAB-székházban került sor a 70. születés napját ünneplő Szilas A. Pál ny. egy. tanár (ME), a MAB volt tagja méltatására.

1991. jan. 8. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati Környezetvédelmi Munkabizottsága újjáalakult.

1991. jan. 11. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati számítástechnikai Munkabizottsága megtartotta 7. ülését a MAB-székházban.

1991. jan. 11. A MAB-klubtanács baráti összejövetelt rendezett a székház klubhelyiségeiben.

1991. jan. 16. A MAB-klubtanács 61. rendezvényén Bolberitz Pál tartott előadást a halál keresztény szemléletéről.

1991. jan. 22. Terplán Zénó MAB-elnök nyitotta meg a Herman Ottó Múzeumban a "Tető a fejünk felett" tárgyú kiállítást, amelyen a Moravské Múzeum (Brno) állította ki az ősi lakóháztípusokat Grönlandtól Ausztráliáig.

1991. jan. 23. A MAB Bányászati Szakbizottsága megtartotta 20. ülését az ME tanácstermében.

1991. jan. 25. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága megtartotta 14. ülését a MAB-székházban.

1991. jan. 29. Az MTA Elnökségének ülésén - amely megtárgyalta a területi bizottságok, az akadémiai bizottságok és az akadémiai osztályok együttműködésének lehetőségeit, - a MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte.

1991. febr. 3. A MAB-székházban került sor a Páneurópai Unió Magyarországi Egyesülete Borsod-Abaúj-Zemplén megyei és Miskolci Regionális Csoportjának összejövételére. Az eseményről előzetes hírt adott a miskolci "Déli Hírlap" jan. 30-i száma, majd beszámolt az "Észak-Magyarország" febr.2-i és márc. 1-i, továbbá a "Kurír" febr. 4-i száma.

1991. febr. 4. A MAB Kohászati Szakbizottsága megtartotta 17. ülését a MAB-székházban.

1991. febr. 8. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága megtartotta 16. ülését az ME-n.

1991. febr. 11. A MAB-klubtanács 62. rendezvényén Kertai Pál tartott előadást "A környezet és a rák" címen.

1991. febr. 12. Patvaros József egy.tanár, a MAB Bányászati Szakbizottságának tagja, a Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottság elnöke az MTA-székházban sikeresen megvédte a "Bányászati technológiai rendszerek szintézise" c. doktori értekezését, amely alapján a TMB a műszaki tudomány doktorává nyilvánította.

1991. febr. 15. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának kibővített vezetősége ülést tartott Miskolc-Tapolcán, a Pénzügyminisztérium üdülő szanatóriumában. Ez tekinthető a szakbizottság 15. ülésének.

1991. febr. 19. A MAB Gépészeti Szakbizottsága megtartotta 27.ülését az ME-n.

1991. febr. 20. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Biológiai Munkabizottsága alakuló ülését tartotta az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.

1991. febr. 21. A MAB-székház földszinti ablakaira felkerült Gulácsy-Horváth Zsolt ablakrács-műve Észak-Magyarország érdekesebb régi címereivel.

1991. febr. 27. és márc. 6. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának jövőjéről folytattak tárgyalást Észak-Magyarország tudományos fokozattal rendelkező jogászai az ME-n.

1991. febr. 27-28. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága és Vállalatfejlesztési Munkabizottsága részt vett az ME "Management 91" (microCAD) rendezésében az MN-n.

1991. febr. 27. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága megtartotta 11. ülését a MAB-székházban.

1991. márc. 5. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Gastroenterológiai Munkabizottsága megtartotta 10. ülését a miskolci Semmelweis Kórházban.

1991. márc. 7. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Biológiai Munkabizottsága megtartotta 2. ülését az egeri Szőlészeti Kutató Intézetben.

1991. márc. 7. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Mentál higiénés Munkabizottsága "Sámánizmus és pszichoterápia" tárgyú tudományos üléssorozatot kezdett a MAB-székházban, amely márc. 21-én, ápr. 4- és 10-én folytatódott.

1991. márc. 11. Elkészült a MAB 1990. évi jelentése.

1991. márc. 12. A MAB megtartotta a MAB-székházban 25. ülését, amelyen megjelent és felszólalt Kosáry Domokos akadémikus, az MTA-elnöke (az ülés lefolyása a Közl. más helyén részletesen olvasható).

1991. márc. 12. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi Munkabizottsága Egerben, az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán megtartotta 10. ülését.

1991. márc. 13. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága a MAB-székházban megrendezte Muzsly István (Leuveni Katolikus Egyetem) "A társadalmi rendszer és gazdasági rend" című előadását.
1991. márc. 14. Miskolc Város Önkormányzata ünnepi közgyűlésén a MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte.
1991. márc. 14. Seki Eiji, Japán budapesti nagykövete, miskolci látogatása során a MAB-székházban tartott sajtófogadást.
1991. márc. 17. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága az egeri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán felolvasó ülést rendezett, amelyen Sebestyén Árpád "A Károli-biblia" c. előadása hangzott el.
1991. márc. 18. A MAB Vegyészet Szakbizottsága Környezetvédelmi Munkabizottsága elnökének előterjesztését a MAB-elnöke továbbította Gergátz Elemér földművelésügyi miniszternek, aki a javaslatot ápr.22-i levelében megköszönte.
1991. márc. 18. A MAB-székházban rendezte meg a Magyar Urbanisztikai Társaság Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezete és az Építésügyi Tájékoztatási Központ Észak-Magyarországi Információs és Kereskedelmi Irodája azt a klubnapot, amelyen a takarékos magánépítkezésről beszélgettek a megjelentek.
1991. márc. 21. Kígyóssy András tartott előadást a MAB-székházban.
1991. márc. 22. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága "Danoval alkalmazása a nőgyógyászati gyakorlatban" tárgyú tudományos ülést rendezett a MAB-székházban.
1991. márc. 22. Terplán Zénó MAB-elnököt a leobeni Montan-universitát tiszteletbeli doktorrá avatta.

1991. márc. 25. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi tudományok Munkabizottsága megtartotta 13. ülését a MAB-székházban.

1991. márc. 26. A MAB-székházban rendezték meg a Szemere Bertalan Társaság közgyűlését, amelyen részt vett Terplán Zénó MAB-elnök.

1991. márc. 27. és ápr. 24. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Filozófiai, politológiai és szociológiai Munkabizottsága tudományos ülést rendezett az ME-n.

1991. márc. 28. Váratlanul elhunyt Kiss Ervin (1923-91) okl. kohómérnök, ny. egyetemi tanár, a MAB Kohászati Szakbizottságának tagja és a Képlékenyalakítási Munkabizottság elnöke, a műsz. tudományok kandidátusa.

1991. márc. 28. A MAB-székházban rendezték meg a TSZKER Rt. közgyűlését.

1991. márc. 29. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága megtartotta 17. ülését Kompolton.

1991. ápr. 5. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Endokrin és anyagcsere Munkabizottsága a salgótarjáni megyei kórházban megtartotta 2. ülését.

1991. ápr. 5. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága megtartotta 17. ülését a MAB-székházban, amelyen részt vett Terplán Zénó MAB-elnök.

1991. ápr. 8. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottsága az ME-n tudományos ülést rendezett.
1991. ápr. 8. A MAB Bányászati Szakbizottságának Külszíni szénbányászati Munkabizottsága 10. ülését tartotta meg az ME-n.
1991. ápr. 10-12. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagtudományi és technológiai Munkabizottsága számos más intézménnyel együtt megrendezte a miskolc-lillafüredi Palotaszállóban a "4. Országos Törésmechanikai Szemináriumot".
1991. ápr. 11. A MAB-klubtanács 63. rendezvényén Grád András előadása hangzott el "Válás - kiút vagy zsákutca?" címen.
1991. ápr. 14. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága az egeri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán felolvasó ülést rendezett, amelyen Békési Imre "A szöveg vizsgálatának lehetőségei és korlátai" c. előadása hangzott el.
1991. ápr. 16. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága az egeri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán felolvasó ülést rendezett "A számítógép alkalmazása a kutatásban és az oktatásban" tárgyban. Papp Ferenc, Kiss Gábor, H. Varga Gyula, Farkas Sándor tartott előadást.
1991. ápr. 17. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága az egeri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán felolvasó ülést rendezett, amelyen Szatmári István "Helyesírásunk rendszere és előzményei" című előadása hangzott el.
1991. ápr. 18. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati környezetvédelmi Munkabizottsága megtartotta 2. ülését a MAB-székházban.

1991. ápr. 23-25. A MAB társrendezője volt a Miskolc-Tapolcán megrendezett "International Conference on Solidification and Microgravity - Miskolc" elnevezésű tudományos ülésszaknak.

1991. ápr. 23. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága is részt vett az ME-n sorra került Philips-műszerek bemutatóján.

1991. ápr. 30. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Műszaki mechanikai Munkabizottsága megtartotta alakuló ülését az ME-n.

1991. ápr. 30. A MAB munkatársai búcsúztatták Takács Ernőnét, aki 12 éven át látta el a MAB szervező titkári teendőit, és május 1-től nyugállományba került.

1991. május 2. A MAB Bányászati Szakbizottsága is részt vett a ME Bányamérnöki Kara által rendezett "Tudományos kutatás a bányászat szolgálatában" tárgyú tudományos ülésen, amelyen 18 előadás hangzott el, és amelynek keretében a MAB volt elnökét, a 75 éves Zambó János akadémikus professzort számosan - köztük Terplán Zénó jelenlegi MAB-elnök - köszöntötték.

1991. máj. 6-10. Az MTA 151. közgyűlésén a MAB akadémikusai közül jelen volt Bócsa Iván, Czibere Tibor, Kovács Ferenc, Páczelt István, Tarján Gusztáv és Terplán Zénó.

1991. máj. 6. A MAB-klubtanács 64. rendezvényén Bártfai Erzsébet tartott előadást "Időjárás, frontátvonulások, emberek" címen.

1991. máj. 7. A SZTÁV-PROGRESS Oktatási, Továbbképzési és Szolgáltató Kft. "Foglalkoztatáspolitikai '91" konferenciát rendezett a MAB-székházban, amelyen három előadás hangzott el.

1991. máj. 8. Az MTA közgyűlése során a Műszaki Tudományok Osztálya "Széchenyi-emlékülésén" Terplán Zénó MAB-elnök is

előadást tartott "Széchenyi István szerepe a hazai gépipar megalapozásában" címen.

1991. máj. 10. A miskolci "Déli Hírlap"-ban "Miskolc egykor és ma, képekben" címen bemutatták a Szabadság (újabban Erzsébet) teret, közte a MAB-székházat.

1991. máj. 15. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága megtartotta 18. ülését az ME-n.

1991. máj. 15. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Fizikai-matematikai Munkabizottsága az ME-n tudományos ülés rendezésében működött közre.

1991. máj. 16. A Rudolf Brand GmbH, a Lauda Dr. Wosser GmbH Co és a SIMEX Kft. szakmai bemutatót tartott a MAB-székházban.

1991. máj. 16. A MAB-székházban rendezte meg a ME Tudomány szervezési és Nemzetközi Osztálya azt a tanácskozást, amelynek témája "Az IBM legújabb számítástechnikai rendszereinek bemutatása és a hazai felsőoktatásban nyújtott támogatás lehetőségei" címen fogalmazódott meg, és amelyet Cselényi József rektorhelyettes, a MAB Gépészeti Szakbizottsága Anyagmozgatási és logisztikai Munkabizottságának elnöke nyitott meg.

1991. máj. 17-18. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága a miskolc-lillafüredi Palotaszállóban nemzetközi tudományos ülést rendezett "Szülések az életért" témában.

1991. máj. 21. A MAB Bányászati Szakbizottságának Geo-Munkabizottsága az ME-n tudományos ülést rendezett.

1991. máj. 21-22. A MAB Erdészeti Szakbizottságának Műszaki fejlesztési Munkabizottsága részéről 4 fő vett részt azon a

tanulmányúton, amelyen osztrák erdőkimelési-termelési módszereket tanulmányoztak.

1991. máj. 22. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Filozófiai, politológiai és szociológiai Munkabizottsága tudományos ülést rendezett az ME-n.

1991. máj. 23. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Endokrin és anyagcsere Munkabizottsága megtartotta 3. ülését az egri megyei kórházban.

1991. máj. 27-28. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága és az MTA Spektrokémiai Munkabizottsága együtt rendezte meg a MAB-székházban a "Spektrokémia hazai helyzete" tárgyú ankétot.

1991. máj. 28. A MAB meghirdette az 1991. évi pályázatait.

1991. máj. 28. "Reklám és marketing" témájú konferenciát és bemutatót rendezett a MAB-székházban a SZTÁV-PROGRESS Oktatási, Továbbképzési és Szolgáltató Kft., amelyről előzetes hírt közölt a miskolci "Déli Hírlap" aznapi száma, majd beszámolt az "Észak-Magyarország" másnapi száma.

1991. máj. 29. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiai Munkabizottsága megtartotta 19. ülését a MAB-székházban.

1991. máj. 30. A MAB Bányászati Szakbizottságának Külszíni szénbányászati Munkabizottsága is társrendezője volt a ME-n sorra került tudományos ülésnek, amelyen az ME Bányagéptani Tanszékén folyó tudományos kutatásokról hangzottak előadások. Ez volt a munkabizottság 11. ülése.

1991. máj. 30-31. A MAB Gépészeti Szakbizottsága és Gépszerkezettani Munkabizottsága az ME Gépelemek Tanszékével, a GTE Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetének Géptervező Szakosztályával a MAB-székházban megrendezte a "Géptervezők 8. Országos Szemináriumát", amelynek bevezetésekor többen üdvözölték a 70 éves Terplán Zénót, a MAB einökét.

1991. máj 30. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Fizikai-matematikai Munkabizottsága az ME-n részt vállalt a "2nd Debrecen-Uzhgorod-Miskolc Triangle Seminar on Atomic Collision Processes" lebonyolításában.
1991. jún. 4. A MAB és Miskolc Városi Könyvtára együtt rendezte meg a MAB-székházban Konrád György író, a nemzetközi PEN Club elnökének író-olvasó találkozóját.
1991. jún. 4. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága együtt rendezte meg a MAB-székházban a DAB Mezőgazdasági Szakbizottságával azt a konzultációt, amelyet Stefanovits Pál akadémikus, az MTA Agrártudományi Osztályának elnöke tartott az osztály és a területi akadémiai bizottságok kapcsolatáról. Ez volt a szakbizottság 28. ülése.
1991. jún. 5. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalkozásfejlesztési Munkabizottsága megtartotta 23. ülését a MAB-székházban.
1991. jún. 5. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Biológiai Munkabizottsága - a Természetvédelmi Világnapon - előadást rendezett Egerben.
1991. jún. 6. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Mentál higiénés Munkabizottsága a TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetével tudományos ülést rendezett a MAB-székházban.
1991. jún. 7. A MAB Kohászati Szakbizottságának Képlékenyalakítási Munkabizottsága megtartotta 13. ülését a DIMAG Rt. székházában.
1991. jún. 8. Váratlanul elhunyt Szilas A. Pál (1921-91) okl. bányamérnök, ny. egyetemi tanár, volt MAB-tag és a MAB Bányászati Szakbizottságának volt elnöke, a műszaki tudományok doktora.

1991. jún. 10. A MAB-székházban megalakult a MAB Vegyészeti Szakbizottságának Analitikai kémiai Munkabizottsága.

1991. jún. 10. A "Miskolci Egyetem"-ben Nagy Aladár, a MAB tudományos titkára cikket írt "Három hónapos tanulmányút a tengeren túlon" címen.

1991. jún. 11. A MAB Kohászati Szakbizottsága megtartotta 18. ülését a MAB-székházban.

1991. jún. 11. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottsága megtartotta 16. és a Biológiai Munkabizottság 3. ülését Egerben, az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.

1991. jún. 11. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága, a Bányászati Szakbizottságának Bányászati környezetvédelmi Munkabizottsága, az Orvosi és biológiai Szakbizottságának Környezetegészségi Munkabizottsága együtt rendezte meg a MAB-székházban a Környezetvédelmi Világnap alkalmára azt az ankétot, amelyen 12 előadás hangzott el, és amelyet Berecz Endre, a Vegyészeti Szakbizottság elnöke nyitott meg.

1991. jún. 11. A MAB-klubtanács 65. rendezvényén Terplán Zénó tartott előadást "Sorsdöntő fordulatok a Magyar Tudományos Akadémia 166 évében" címen.

1991. jún. 12. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága, az ME Gazdaságtudományi Kara, az SZVT-KT ME-szervezete együtt rendezte meg a MAB-székházban Simai Mihály akadémikus "A 90-es évek világgazdasági folyamatai és a magyar változások" c. előadását. Ez volt a szakbizottság 26. ülése.

1991. jún. 12. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Filozófiai, politológiai és szociológiai Munkabizottsága tudományos vitaülést rendezett az ME-n.

1991. jún. 12. A MAB Vegyészeti ill. Bányászati Szakbizottságainak Környezetvédelmi Munkabizottságai is részt vettek a

MAB-székházban a Mérnök Kamara Észak-Magyarországi Környezetvédelmi Tagozatának taggyűlésén.

1991. jún. 13-14. A MAB Kohászati Szakbizottsága társrendezője volt a MAB-székházban sorra került "Kohászati kutatások helyzete" tárgyú rendezvénynek.

1991. jún. 21. A MAB Kohászati Szakbizottságának Metallurgiai Munkabizottsága megtartotta 13. ülését az ME Vaskohászattani Tanszékén.

1991. jún. 21. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Regionális fejlesztési Munkabizottsága és az MTA Regionális Kutatások Központja együtt rendezte meg a MAB-székházban Prof. P.L. Knox (USA) "Nyugtalan városi tájkép" c. előadását.

1991. jún. 25. Az MTA Elnökségének ülésén - amely megtárgyalta a területi bizottságok előterjesztett szervezeti szabályzatait, továbbá az MTA és az OÖT együttműködéséből a területi bizottságokra háruló feladatokat - a MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte.

1991. jún. 26. Tóth Lajos Attila, a MAB Kohászati Szakbizottságának tagja, és azon belül a Metallurgiai Munkabizottság titkára a MAB-székházban sikeresen megvédte kandidátusi értekezését, amely alapján a TMB a műszaki tudomány kandidátusává nyilvánította.

1991. jún. 28. Csete Jenő és Tihanyi László okl. bányamérnökök a MAB-székházban sikerrel védték meg közösen írt, de eltérő tézisű kandidátusi értekezésüket, amely alapján mindketten elnyerték a TMB-től a műszaki tudomány kandidátusa fokozatot.

1991. jún. 28. A MAB Erdészeti Szakbizottságának Erdőgazdálkodási Munkabizottsága az OEE-vel megrendezte Síkfőkúton a

gyakorlati bemutatóval összekötött tudományos ülést, amelyen 9 előadás hangzott el.

1991. júl. 3. A MAB Erdészeti Szakbizottságának rendezésében Szilvásváradon tartott előadást Rakonczi Zoltán "Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem kapcsolata" címen.

1991. júl. 4. Az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán a MAB vezetősége tárgyalta a Társadalomtudományi Szakbizottság egri munkabizottsági elnökeivel a szakbizottság jövőjéről.

1991. aug. 17. II. János Pál pápának a magyar tudományos és kulturális élet képviselőivel tartott találkozásán a MAB-akadémikusok közül jelen volt az MTA kongresszusi termében Kovács Ferenc, Tarján Gusztáv és Terplán Zénó.

1991. aug. 19. Borsod-Abaúj-Zemplén ill. Heves megye köztársasági megbizottjának, Gyulai Gábor államtitkárnak az Alkotmány ünnepe alkalmával a miskolci Városháza dísztermében megrendezett fogadásán a MAB-tagok közül jelen volt Terplán Zénó elnök és Kovács Ferenc, az ME rektora.

1991. aug. 21. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Mentál higiénés Munkabizottsága társrendezője volt a MAB-székházban sorra került pszichiátriai tudományos ülésnek.

1991. aug. 24-29. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Biológiai Munkabizottsága társrendezője volt az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán sorra került "Vegetáció-dinamikai Kongresszus"-nak.

1991. aug. 28-30. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Műszaki mechanikai Munkabizottsága is részt vállalt az ME-n sorra került "6. Magyar Mechanikai Konferenciá"-nak megrendezésében.

1991. szept. 3. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának

Neveléstudományi Munkabizottsága megtartotta 11. ülését az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.

1991. szept. 4. Váratlanul elhunyt Fridrik László (1939-91) okl. gépészmérnök, tszv. egyetemi docens, a MAB Gépészeti Szakbizottsága Anyagtudományi és technológiai Munkabizottságának titkára, a műsz.tud. kandidátusa.

1991. szept. 5-6. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatási és logisztikai Munkabizottsága társrendezője volt az ME-n sorra került "Miskolci beszélgetések '91 az anyagáramlásról és a logisztikáról" tárgyú szakmai szemináriumnak.

1991. szept. 5. Nagy Aladár, a MAB tud. titkára tárgyalta Szabó Györggyel, Borsod-Abaúj-Zemplén megye Önkormányzatának elnökével és Csoba Tamással, Miskolc polgármesterével egy a MAB-ot támogató Tudományos Alapítvány létrehozásáról.

1991. szept. 7. A MAB társrendezője volt annak az ME-n sorra került megemlékezés-sorozatnak, amelyen a 100 éve született, volt ME-professzorra: Pattantyús-Á. Imrére (1891-1956) emlékezett elsősorban a miskolci Egyetemtörténeti Bizottság.

1991. szept. 9. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Endokrin és anyagcsere Munkabizottsága Egerben, a Heves megyei Kórházban megrendezte Prof. R.T. Johnson (Univ. Cambridge) előadását.

1991. szept. 10. Bócsa Iván, az MTA levelező tagja, MAB-alelnök Budapesten, az MTA-székházban megtartotta székfoglaló előadását.

1991. szept. 10. Az OÖT-nél értekezleten ismertette Boros Erzsébet OÖT-titkár a külföldi ösztöndíjra jelentkezett pályázókkal kapcsolatos kérését az MTA területi bizottságaihoz.

1991. szept. 11-14. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságá-

nak Néprajzi Munkabizottsága társrendezője volt a MAB-székházban sorra került "Száz éves a magyar őskőkorkutatás" tárgyú nemzetközi konferenciának.

1991. szept. 16. Terplán Zénó MAB-elnök Salgótarjában tárgyalt Korili Ferencsel, Nógrád megye Önkormányzatának elnökével egy a MAB-ot támogató Tudományos Alapítvány létrehozásáról.

1991. szept. 17. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottságának Növénytermesztési Munkabizottsága alakuló ülését tartotta Kompolton.

1991. szept. 17. Terplán Zénó MAB-elnök és Nagy Aladár, a MAB tud. titkára Egerben tárgyalt Molnár Miklósnéval, Heves megye Önkormányzatának alelnökével egy a MAB-ot támogató Tudományos Alapítvány létrehozásáról.

1991. szept. 24. Terplán Zénó MAB-elnök és Nagy Aladár, a MAB tud. titkára Egerben tárgyalt Ringelhann Györggyel, Eger polgármesterével egy a MAB-ot támogató Tudományos Alapítvány létrehozásáról.

1991. szept. 26-27. A MAB Erdészeti Szakbizottságának Műszaki fejlesztési Munkabizottsága társrendezője volt az egri Mát-ra-Nyugatbükki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság (EFAG) központjában sorra került tudományos ülésnek.

1991. szept. 26. A miskolci "Déli Hírlap" előzetes hírt közölt a szept. 26-27-én sorra került "18. Országos Bányamentők Konferenciáról", amelynek társrendezője a MAB Bányászati Szakbizottságának Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottsága.

1991. okt. 1. M. Brunn elnök és H. Bodilsen tanácsadó (PA Consulting Group, Koppenhága) meglátogatta a MAB-ot.

1991. okt. 2. A MAB Erdészeti Szakbizottságának Erdőgazdálkodási Munkabizottsága Egerben rendezte meg "A hazai erdők egészségi állapotával kapcsolatos ökológiai vizsgálatok" tárgyú tudományos vitaülést, amelyen Fűhrer Ernő és Fadgyas Kálmán tartott előadást.

1991. okt. 3. A MAB-klubtanács 66. rendezvényén U. Skirke (Hamburg) tartott előadást "Káosz és önszervezés a természetben" címen.

1991. okt. 3. A MAB Kohászati Szakbizottságának Anyagtudományi Munkabizottsága csatlakozott az ASM (American Society for Materials)-hoz és megalakította ennek Magyar Csoportját (elnök: Konkoly Tibor, a BME professzora; alelnöke: Bárczy Pál munkabizottsági elnök); továbbá az ASM Magyar Diákcsoportját (elnök: Kocsisné Baán Mária munkabizottsági tag; diákvezető: Denen Krisztián. Az ünnepélyes beiktatásra az ME-n került sor, amelyen az ASM részéről jelen volt: Prof. S.M. Copley, W.A.J. Moerdijk, R. Spesi, D.L. Moffat, A.Galaski.

1991. okt. 4. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Mentál higienes Munkabizottsága társrendezője volt a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórházban sorra került "Pszichoterápiás műhely"-nek, amelyen Prof. I. Jacks (USA) tartott előadást.

1991. okt. 4. Terplán Zénó MAB-elnök és Nagy Aladár, a MAB tud. titkára Salgótarjában tárgyalta Tolmácsi Ferencsel, Salgótarján polgármesterével egy a MAB-ot támogató Tudományos Alapítvány létrehozásáról.

1991. okt. 9. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati számítástechnikai Munkabizottsága megtartotta 8. ülését az ME-n.

1991. okt. 10-12. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Gyermekegészségügyi Munkabizottsága társrendezője volt a

miskolc-lillafüredi Palatoszállóban sorra került "Országos Gyermekgyógyász Kongresszus"-nak.

1991. okt. 10. Az Országos Ösztöndíj Tanács (OÖT) és az MTA Elnöksége megállapodása alapján a MAB ad hoc bizottságai 30 szakmagyarországi ösztöndíjas pályázót hallgattak meg.

1991. okt. 14. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi Munkabizottsága tud. ülést rendezett az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.

1991. okt. 15-16. A VEAB-székházban került sor az MTA területi bizottságai elnökeinek és tudományos titkárainak soron következő tanácskozására, amelyen jelen volt Berényi Dénes akadémikus, az MTA alelnöke.

1991. okt. 16. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Államtudományi Munkabizottsága megtartotta 8. ülését a MAB-székházban.

1991. okt. 17. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága Kompolton megtartotta 29. ülését.

1991. okt. 18. A MAB Bányászati Szakbizottságának Külszíni szénbányászati Munkabizottsága megtartotta 12. ülését az ME-n.

1991. okt. 28. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottsága a MAB-székházban megtartotta 14. ülését.

1991. okt. 30. A MAB megtartotta a MAB-székházban 26. ülését, amelyen Kosáry Domokos akadémikus, az MTA elnöke emlékbeszéd elmondása után felavatta, majd megkoszorúzta a 200 éve született Széchenyi István (1791-1860), az MTA alapítója, majd másodelnöke bronz mellszobrát, Gulácsy-Horváth Zsolt művét. Az ülés lefolyása a Közl. más helyén olvasható.

1991. okt. 30. A MAB-klubtanács 67. rendezvényén Bécsy

Tamás előadást tartott a színházi műalkotás kérdéseiről, amelyről előzetes hírt közölt a "Miskolci Egyetem" okt. 28-i száma.

1991. okt. 31. A Bükki Nemzeti Park területén az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága tartott kihelyezett ülést, amelynek megrendezésében részt vett a MAB Erdészeti Szakbizottsága. Az ülésen szó volt a BNP és az erdőgazdálkodás problémáiról, továbbá a magyar erdők és ezen belül az államerdészet helyzetéről.

1991. nov. 5. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalatfejlesztési és -gazdálkodási Munkabizottsága megtartotta 26. ülését a MAB-székházban.

1991. nov. 6. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Gyermekegészségügyi Munkabizottsága a MAB-székházban tudományos ülést rendezett.

1991. nov. 9. Elhunyt Bánhídi László (1944-91) okl. bányagépész- és villamosmérnök, tszv. egyetemi docens, a MAB Gépezeti Szakbizottsága Automatikai és informatikai Munkabizottságának titkára, a műsz. tud. kandidátusa.

1991. nov. 11. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi Munkabizottsága tudományos ülést rendezett az egeri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.

1991. nov. 15. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Mentál higiénés Munkabizottsága együttműködve a DAB és SZAB hasonló munkabizottságaival pszichiátriai tudományos ülést rendezett a MAB-székházban.

1991. nov. 15. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Onko-haemato-immunológiai Munkabizottsága társrendezője volt a DIMAG Rt. miskolc-tapolcai üdülőjében sorra került "Myeloma Multiplex" tárgyú tudományos ülésnek.

1991. nov. 19. A MAB Bányászati Szakbizottságának Érc-, ásványbányászati és előkészítéstechnikai Munkabizottsága a Hejőcsabai Cement Rt. tanácstermében "A korszerű cementipari, kőbányászati előkészítéstechnika és környezetvédelem" tárgyú szakmai napot rendezett.

1991. nov. 19. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Analitikai kémiai Munkabizottsága az MKE-vel "Minőségbiztosítás" tárgyú ankétot rendezett a MAB-székházban.

1991. nov. 19. A MAB-székház adott helyet a bécsi ABL & E Instruments and Accessories műszer-bemutatójának.

1991. nov. 20. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Államtudományi Munkabizottsága tudományos ülést rendezett az ME-n.

1991. nov. 21. A MAB okt. 30-i ülésére szóló meghívóhoz a MAB-tagok külön levelet kaptak, amelyekre megérkezett válaszként alapján a MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága 1992 elejétől három szakbizottságra osztódott: a Filozófiai, neveléstudományi, politológiai; a Nyelv- és irodalomtudományi; a Történelemtudományi és néprajzi Szakbizottságokra.

1991. nov. 22. A TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetében Szentágothai János akadémikus, TIT-elnök tartott "A tudomány presztizse" címen előadást, amelyet Czibere Tibor akadémikus professzor, MAB-tag vezetett le. A MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte.

1991. nov. 22. A MAB Kohászati Szakbizottságának Képlékenyalakítási Munkabizottsága megtartotta 14. ülését a TÜKI-ben.

1991. nov. 23-24. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottsága társrendezője volt a MAB-székházban sorra került "Pszicho-

lógusképzés - Pszichológia oktatása" tárgyú 1. országos kongresszusnak.

1991. nov. 25. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága Irodalomtudományi Munkabizottságának elnöke, Gál István - nyugállományba kerülve - lemondott tisztségéről.

1991. nov. 26. A MAB és a PAB együttműködéséről tárgyalt a PAB-székházban Nagy Aladár, a MAB tudományos titkára és Czeglédi Béla, a PAB tudományos titkára.

1991. nov. 27. A MAB-klubtanács 68. rendezvényén Andorka Rudolf akadémikus, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem (BKE) rektora "Népesedési problémák Magyarországon" címen tartott előadást.

1991. dec. 2-3. Az MTA rendkívüli közgyűlésén a MAB akadémikusai közül jelen volt Bócsa Iván, Czibere Tibor, Kovács Ferenc, Páczelt István, Terplán Zénó, továbbá Farkas Ottó, a TMB tagja.

1991. dec. 2. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Államtudományi Munkabizottsága tudományos ülést rendezett a MAB-székházban.

1991. dec. 2. A MAB Bányászati Szakbizottságának Mélyművelésű Munkabizottsága megtartotta 14. ülését a BSZV székházban.

1991. dec. 4. A MAB Kohászati Szakbizottságának Anyagtudományi Munkabizottsága megtartotta 15. ülését a MAB-székházban.

1991. dec. 4. A MAB Kohászati Szakbizottságának Metallurgiai Munkabizottsága megtartotta 14. ülését a MAB-székházban.

1991. dec. 4. A MAB-klubtanács 69. rendezvényén a 200 éve elhunyt W.A. Mozart-ra emlékezett Nemes Tamás, majd emlékmű-

sort adtak a Miskolci Szimfónikus Zenekar tagjai a MAB-székházban.

1991. dec. 5. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati környezetvédelmi ill. a Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottságai együttes ülést tartottak a MAB-székházban.

1991. dec. 5. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága társrendezője volt a MAB-székházban sorra került, a Mérnöki Kamara Környezetvédelmi Tagozata Északmagyarországi Csoportja taggyűlésének.

1991. dec. 6. A MAB-székházban rendezte meg a Magyar Fogorvosok Egyesületének Északkelet-Magyarországi Területi Szakcsoportja tudományos továbbképző ülést, amelyen három előadás hangzott el.

1991. dec. 10. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati környezetvédelmi Munkabizottsága a MAB-székházban megtartotta 5. ülését.

1991. dec. 10. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága megtartotta 15. ülését a MAB-székházban.

1991. dec. 11. A MAB vezetősége - a szakbizottsági bíráló bizottságok javaslatai alapján - döntött a MAB 1991. évi pályaműveinek jutalmairól (1. a Közl. más helyén a részletes beszámolót).

1991. dec. 11. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Műszaki mechanikai Munkabizottsága megtartotta 2. ülését az ME-n.

1991. dec. 12. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága Kompolton tudományos ülést rendezett.

1991. dec. 12. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi Munkabizottsága tudományos ülést rendezett az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.

1991. dec. 14. A VEAB 19. Közgyűlésén a MAB képviseltette magát.

1991. dec. 17. A MAB Kohászati Szakbizottsága megtartotta 19. ülését a MAB-székházban.

1991. dec. 18. A MAB Kohászati Szakbizottságának ad hoc bizottsága megvitatta a MAB-székházban "A nyersvas- és acélgártás komplex költségszámításából eredő tanulságok" c. anyagot.

1991. dec. 18. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Biológiai Munkabizottsága 4. ülését tartotta meg az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.

1991. dec. 18. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága és a MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Biológiai Munkabizottsága tudományos ülést rendezett az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán.

1991. dec. 21. A MAB Bányászati Szakbizottsága 21. ülését rendezte meg a MAB-székházban.

1991. dec. 28. A MAB-székházban rendezte meg a Páneurópai Unió Magyarországi Egyesülete Borsod-Abaúj-Zemplén megyei és Miskolci városi regionális csoportja az "Európa Parlamentjében voltunk" elnevezésű beszámolót, amelyet a Nemzetközi Páneurópai Közgyűlésen részt vett megyei küldöttség tagjai tartottak. Az eseményről hírt közölt a miskolci "Déli Hírlap" aznapi száma.

1991. dec. 30. Megjelent a MAB Közlemények 11. száma.

III

FELJEGYZÉSEK A MAB 1991. ÉVI KÉT KIBŐVÍTETT ÜLÉSÉRŐL

1.

F e l j e g y z é s

A Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB)
1991. március 12-i üléséről

Az ülés helye: MAB-székház díszterme
Az ülés napirendje:

1. Rövid beszámoló a MAB eddigi munkásságáról, eredményeiről, problémáiról (Terplán Zénó MAB-elnök)
2. Kosáry Domokos, az MTA rendes tagja, az MTA elnöke tájékoztatója az MTA jelenéről és jövőjéről

A MAB 25. ülését Terplán Zénó elnök nyitotta meg. Üdvözölte a MAB tagjait, szakbizottsági titkárait, a munkabizottságok elnökeit, a klubtanács tagjait, élén az MTA elnökével és a megjelent vendégekkel.

Rövid összefoglalóban megemlékezett mi minden történt a MAB 1979. november 30-i megalakulása óta, amelyben a szervezeti felépítés után kiemelkedő eseményt jelentett a MAB-székház 1984. március 20-i felavatása. Szó volt Észak-Magyarország közel 300 tudományos fokozattal rendelkező értelmiségi rétegéről, ezek eloszlásáról tudományágazatok ill. a három megye szerint. Megemlékezett az 1990. szeptember 28-i tisztújító MAB-ülésről, továbbá az 1991. december 13-i ülésről, amely elfogadta a MAB alap- és működési szabályzatát és három évre szóló munkatervét. Adatokat közölt a szak- és munkabizottságok, a klubtanács működéséről, az évi MAB-pályázatok alakulásáról, a TMB-nek nyújtott segítségről.

Kosáry Domokos MTA elnök beszéde elején kiemelte, mennyire fontos szerepet töltenek be a területi bizottságok az akadémia életében. Utána indokolta, miért van szükség új akadémiai törvényre, majd lényegében a törvény-tervezet egyes pontjait magyarázta meg.

Kitért az MTA fejlődésére, mai többfunkciós feladatára; a politikamentes működés szükségességére; az akadémiai kutató intézetek ügyére; az alap- és alkalmazott kutatások minősítésére; a tudományos ellenőrzés problémáira; az MTA és az egyetemek jövőbeli viszonyára; a tudományos minősítés reformjára; az akadémia belső szerkezete változásaira; és egyéb problémákra.

Ezt követően válaszolt Tóth József, Berecz Endre, Horváth Tibor, Terplán Zénó MAB-tagok és Bartucz Ferenc munkabizottsági elnök kérdéseire.

A kérdésekre adott válaszáds után, Terplán Zénó megköszönte Kosáry Domokos akadémikusnak, az MTA elnökének, hogy meglátogatta a MAB-székházat és a MAB-ülésen minden részletre kiterjedő tájékoztatást adott az MTA problémáiról.

A MAB 25. ülését - amelyen kb. 60-an voltak jelen - köztük a MAB 17 tagja - lezárta.

*

Kosáry Domokos akadémikus, MTA-elnök a MAB-ülés előtt meglátogatta röviden az ME auláját, majd Központi Könyvtárának Selmei Múemlékkönyvtárát. Itt az ME vezetői nevében Farkas Ottó általános rektorhelyettes, és Zsidai József, a könyvtár főigazgatója üdvözölte őt. A könyvtár alkalmi kiállítást állított össze Kosáry Domokos műveiből. Kosáry Domokos meghatódva láthatta egyik nagyapjának, Réz Géza bányamérnök-professzornak és egyik dédapjának, Péch Antal akadémikus bányamérnöknek műveit.

Délben a MAB-székház klubhelyiségében munkaebéden találkozott Kosáry Domokos MTA-elnök Gyulai Gábor és Skultéty Sándor államtitkárokkal, köztársasági megbízottakkal; Csoba Tamással, Miskolc polgármesterével, továbbá Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves ill. Nógrád megyék önkormányzati közgyűléseink közgyűléseinek alelnökeivel: Rádó Gyulánéval, Molnár Miklós-néval és Sára Jánossal. Jelen volt továbbá a TTT részéről Gerencsér Emilné főtanácsos, Odze György, az MTA sajtótitkára, Farkas Ottó, az ME rektorhelyettese, Bócsa Iván akadémikus, a MAB alelnöke, Kozák Imre, a MAB-klubtanács elnöke és Ujszászy László a MAB-klubtanács titkára.

Terplán Zénó MAB-elnök pohárköszöntőjére Kosáry Domokos MTA-elnök kedves szavakkal válaszolt kifejezván örömét, hogy a terület közigazgatási vezetőivel találkozhat, és tájékozódhat Észak-Magyarország társadalmi, gazdasági, tudományos problémáiról.

2.

F e l j e g y z é s

a Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB)
1991. október 30-i üléséről

Az ülés helye: MAB-székház

Az ülés napirendje:

1. Kosáry Domokos, az MTA rendes tagja, az MTA elnöke ünnepi emlékbeszéde a 200 éve született Széchenyi Istvánról (1791-1860), az MTA egyik alapítójáról, két évtizeden át alelnökéről
2. Széchenyi István MAB-székházbeli szobrának - Gulácsy-Horváth Zsolt alkotásának - leleplezése és megkoszorúzása
3. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának átalakítása
4. Bejelentések

A MAB 26. ülését Terplán Zénó elnök nyitotta meg. Üdvözölte a MAB tagjait, szakbizottsági titkárait, a munkabizottságok elnökeit-titkárait, a klubtanács tagjait, a meghívott vendégeket, élén az MTA elnökével.

Kosáry Domokos akadémikus az ünnepi üléshez méltó, maradandó értékű, szép előadásban méltatta Széchenyi Istvánt.

Beszédéből a következő gondolatok emelhetők ki.

A 200 éve született Széchenyi István volt katona, aranyífejű, s fiatalon is már bölcs magyar. Életének utolsó alig több mint egy évtizede: Döbling, nem megoldás volt, csak fura, tragikus fintora a sorsnak. A magyar sorsnak!

Az ideai Széchenyi megemlékezések eltértek a korábbi években megszokottaktól. Ebben az évben - végre - a teljes Széchenyi-képet értékelték, ellentétben a múltbeli felemás megítéléstől. Mert Széchenyi István személyiségét nem szabad külön vizsgálni.

A múlt század jeles politikusai közül, sok más mellett, Széchenyi István azzal emelkedett ki, hogy ő már a szabadságharc előtt is rendelkezett nemzetközi politikai ismeretekkel és tapasztalatokkal. Minden eszközt megragadott arra, hogy az ország fejlődését előmozdítsa. Vallotta, hogy európai tulajdonság a sokféleség. Magyarország ilyen. Ma jobban értjük Széchenyit, mint eleink. Mert a helyzet hasonló, bár a körülmények és a napi tennivalók mások. A szándék és a törekvés azonban közös: megteremteni azt a civilizációt, amely ajánlólevél a civilizált Európába.

Vagyis Széchenyi István újító és megtartó szelleméhez kell visszatérni!

*

A nagyszerű előadás után az MTA elnöke leleplezte Széchenyi István szobrát a MAB-székház előterében, majd elhelyezte rá az MTA koszorúját.

Az ünnepélyes pillanatotok Tóth Kálmán klub-tanácsstag szavalata zárta. Arany János Széchenyiről írt verseiből idézett.

Utána a jelenlévők megtekintették a könyvtárszobában összeállított Széchenyi-kiállítást.

Ezzel a ünnepélyes ülés, amelyen kb. 60-an voltak jelen (köztük a MAB 17 tagja), véget ért.

*

A 3. és 4. napirendi pontot - az ünnepség menetét nem zavarva - ezúttal levélben illetl lebonyolítani. A levél a következő volt:

"A MAB 26. kibővített ülését nem volna kívánatos folyó ügyek tárgyalásával megszakítani. Hogy ne kelljen ebben az évben a MAB tagjait még egyszer összehívni, a következőkről tájékoztatlak:

1. Farkas Márton, az orvostudomány doktora, Heves megye megválasztott MAB-tagja 1991. aug. 5-én írt levelében lemondott, mert elkerült Észak-Magyarországról.

2. A többi területi akadémiai bizottságokhoz hasonlóan a MAB is tudományos alapítványt kíván létrehozni, elsősorban az évi eredményes pályázók jutalmazására, kiadványok megjelenítésére, rendezvények támogatására. A szóba jöhető alapítók-kal való tárgyalásokat a tudományos titkárral megkezdtem. Megvan a remény arra, hogy az alapító okirat aláírásra és nyilvántartásba vételére még idén sor kerül.

3. A jelenlegi Társadalomtudományi Szakbizottság elnöke, Hársing László 1991. ápr. 22-i levelében lemondott erről a tisztségről. Indokait, továbbá a szakbizottság eddigi tevékenységét átgondolva és előzetes tárgyalásokat folytatva, a következő változatok képzelhetők el:

a) A Társadalomtudományi Szakbizottság hat munkabizottsága két szakbizottságban működne tovább:

Társadalomtudományi Szakbizottság (miskolci bázissal)
- Filozófiai, politológiai és szociológiai Munkabizottság
- Néprajzi Munkabizottság

Bölcsészeti Szakbizottság (egri bázissal)
- Irodalomtudományi Munkabizottság
- Neveléstudományi Munkabizottság
- Nyelvtudományi Munkabizottság
- Történelemtudományi Munkabizottság

b) A Társadalomtudományi Szakbizottság 2-2 munkabizottság összevonásával 3 szakbizottsággá alakul át:

Filozófiai, neveléstudományi, politológiai és szociológiai Szakbizottság

- Filozófiai, politológiai és szociológiai Munkabizottság
- Neveléstudományi Munkabizottság

Nyelv- és irodalomtudományi Szakbizottság

- Irodalomtudományi Munkabizottság
- Nyelvtudományi Munkabizottság

Történelemtudományi és néprajzi Szakbizottság

- Néprajzi Munkabizottság
- Történelemtudományi Munkabizottság

c) Marad az eddigi Társadalomtudományi Szakbizottság, de a lemondott helyett új választott elnökkel.

Kérlek, írd meg melyik változatot tudnád támogatni? A tudományos titkárral, Nagy Aladárral magam a b) változatot látom a fejlődés szempontjából a leghatékonyabb megoldásnak azzal, hogy az új szakbizottságok elnökei a munkabizottsági elnökök közül tulajdonképpen adottak a magasabb tudományos fokozat alapján.

Szívélyes üdvözlettel Terplán Zénó a MAB elnöke."

*

A levélre (1991. nov. 21-ig) a MAB 25 tagja közül 23 választott levélben vagy szóban

Ezek alapján a

- a) változatra 1
- b) változatra 22
- c) változatra 0

válasz érkezett.

Ennek alapján a MAB döntése a következő: Társadalomtudományi Szakbizottság helyett az alábbi 3 szakbizottság működik a továbbiakban:

- **Filozófiai, neveléstudományi, politológiai és szociológiai Szakbizottság**
Hársing László, a fil.tud. doktora vezetésével
- **Történelemtudományi és néprajzi Szakbizottság**
Szabadfalvi József, a tört.-tud. doktora vezetésével
- **Nyelv- és irodalomtudományi Szakbizottság**
Budai László, a nyelvtud. kandidátusa vezetésével

A már eddig megalakult munkabizottságok változatlanok és értelemszerűen működnek az új elnevezésű szakbizottságok alatt:

- **Filozófiai, politológiai és szociológiai Munkabizottság**
Hársing László, a fil.tud. doktora vezetésével
- **Neveléstudományi Munkabizottság**
Balázs Sándor a nev.-tud. kandidátusa vezetésével
- **Irodalomtudományi Munkabizottság**
Gál István vezetésével
- **Nyelvtudományi Munkabizottság**
Budai László, a nyelvtud. kandidátusa vezetésével
- **Történelemtudományi Munkabizottság**
Nagy József, a tört.-tud. kandidátusa vezetésével
- **Néprajzi Munkabizottság**
Szabadfalvi József, a tört.-tud.doktora vezetésével

Megjegyzés. A szakbizottságok elnökeiül a MAB a két munkabizottsági elnök közül a magasabb tudományos fokozatot jelölte ki.

Kosáry Domokos akadémikus, MTA-elnök a MAB-ülés előtt meglátogatta az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolát, ahol Orbán Sándor főigazgató, a MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának tagja, a Biológiai Munkabizottság elnöke fogadta őt. Jelen volt Terplán Zénó MAB-elnök.

Délben a főiskola étkezdéjében munkaebéden találkozott Kosáry Domokos MTA-elnök Jakab Istvánnaal, Heves megye önkormányzati közgyűlésének elnökével és Ringelhann Györggyel, Eger polgármesterével. Jelen volt Orbán Sándor főigazgató, Gerencsér Emilné, az MTA TTT főtanácsosa és Terplán Zénó MAB-elnök.

Ebéd után az Érseki Könyvtár megtekintésére került sor, ahol Antalóczy Lajos igazgató fogadta a vendéget.

IV.

ADATOK AZ MTA TÖRTÉNETÉBŐL^x

Értelmezések

Akadémia:

1. Ókori görög filozófiai iskola (i.e. 387 - i.sz. 529)
2. Reneszánsz óta tudományos, művészeti, irodalmi, zenei, egyházi stb. társaságok, testületek elnevezése.
3. Valamely ország legmagasabb rangú, irányító jellegű tudományos vagy művészeti intézménye (pl. Magyar Tudományos Akadémia).
4. Egyes felsőoktatási (vagy szakiskolai) intézmény elnevezése (pl. régebben Jog-, Szín-, Munkásakadémiák, Bányászati és Erdészeti Akadémia, Ludovica Akadémia stb.).

Tudományos:

Tudománnyal foglalkozó, azt művelő, fejlesztő (ahol a tudomány: a művészet, a társadalom, a gondolkodás megismerési rendszere).

Magyar:

Tömgében Magyarországon élő, finnugor nyelvű nép, ehhez vagy Magyarországhoz tartozó, vele kapcsolatos, rá jellemző.

^xKivonat Terplán Zénó "Sorsdöntő fordulatok a Magyar Tudományos Akadémia 166 évében" című, a MAB-klub rendezésében 1991. június 11-én elhangzott előadásából.

Ókori akadémiák

Platon (i.e. 427-347) iskoláját nevezték AKADÉMIA-nak, Akademosz hérosz berkének szomszédságáról (Athén északi részén). Platon halála után Szpeuszipposz (i.e. 407-339) és társai folytatták az iskolát. Ez volt az ún. régi Akadémia. A középső Akadémiát Arkeszialosz (i.e. 316-241) alapította. A harmadik Akadémia Karneadesz (i.e. 214-129) nevéhez fűződik.

Középkori akadémia

Cosimo Medici 1454-ben alapított Firenzé-ben új AKADÉMIA-t, amely Platon tanításait tanulmányozta.

Néhány újkori akadémia

- 1603 : Akadémia d'Italia, Róma
- 1635 : Institut de France, Párizs
- 1662 : Royal Society, London
- 1700 : Deutsche Akademie der Wissenschaften, Berlin
- 1713 : Real Academia Española, Madrid
- 1724 : Akademiya Nauk, Petrográd
- 1785 : Československá akademie věd (jogelődje), Prága
- 1825 : Magyar Tudományos Akadémia, Budapest
- 1849 : Kaiserliche Wissenschaftliche Akademie, Bécs
- 1863 : National Academy of Sciences, Washington
- 1879 : Nippon Gakushiin, Tokio
- 1886 : Academia Română, Bukarest
- 1952 : Polska Akademia Nauk, Varsó

Magyar Tudós Társaság (a Magyar Tudományos Akadémia neve az alapítás utáni kb. másfél évtizedben)

Előzmények

- 1760 : Bod Péter (1712-69) irodalomtörténész fogalmazott meg először javaslatot.
- 1778 : Bessenyei György (1747-1811) író, filozófus "Egy magyar társaság iránt való jámbor szándék" c. írás szerint legyenek valóságos (fizetett) és tiszteletbeli (nem fizetett) tagok; legyen igazgató, titkár, nyomda, könyvtár; készüljön magyar lexikon, nyelvtan, birálat; írjanak ki "pályakérdéseket".
- 1784 : Révai Miklós (1750-1807) nyelvész kiegészített javaslatát II.József elutasította.
- 1790 : Révai kinyomtatta tervét. Eszerint rendes tag lett volna pl. Batsányi János (1763-1845) költő, Dugonics András (1740-1818) író, Baróti Szabó Dávid (1739-1819) költő, Verseghy Ferenc (1757-1822) író, Virág Benedek (1754-1830) költő; továbbá néhányan a főrendek és egyházi vezetők közül, pl. br.Gvadányi József (1725-1801) író, br.Ráday Gedeon (1713-92) író; a nemesek közül pl. Kazinczy Ferenc (1759-1831) nyelvújító.
- 1804 : Kultsár István (1760-1828) író pályadíjára két mű készült:
- Kis János (1770-1846) "A magyar nyelvnek mostani állapotjáról" (1806);
- gr.Teleki László (1764-1821) "A magyar nyelv előmozdításáról"(1806).
- 1815 : Marczibányi István (1752-1810) mecénás "Magyar irodalmi jutalmazó intézetet" alapított, amely később (1845-ben) beolvadt az MTA-ba.

Megalakul a Magyar Tudós Társaság (MTT)

1825.november 3 : A pozsonyi Országgyűlésen Felsőbüki Nagy Pál (1777-1857) liberális nemesi politikus nagy hatású beszédére gr.Széchenyi István (1791-1860) birtokainak egy évi jövedelmét ajánlotta fel a magyar akadémia alapításához. Ehhez csatlakozott gr.Vay Ábrahám (1789-1855) borsodi követ, gr.Andrássy György (1797-1872) tornai követ és gr.Károlyi György (1802-77) szatmári követ nagyobb adományokkal.

1826.február 17: Kinevezték az akadémia ügyeivel foglalkozó bizottságot.

1827.augusztus 18: Megjelent az MTT-ről a XI. törvénycikk.

1827.november 30: József nádor (1776-1847) választmányt bizott meg gr.Teleki József (1790-1855) történész elnökletével, a négy alapítóval és 22 tudóssal, amely választmány 1828.március 25 - április 7. között kidolgozta az alapszabályzatot, a működési szabályzatot. Ezeket I.Ferenc király 1830.július 7-én hagyta jóvá, mint "A MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG alaprajza és rendszabásai" okmányt.

Az MTT első választmányából néhány kiemelt név: elnök gr.Teleki József (amint már szó volt róla), másodelnök gr.Széchenyi István; tagok: Bene Ferenc (1775-1858) orvos, Döbrentei Gábor (1785-1851) író, Guzmics Izidor (1786-1839) író, Horváth János (1769-1835) egyházi író, Kazinczy Ferenc (1759-1831) nyelvújító, Kis János (1770-1846) költő, Kisfaludy Sándor (1772-1844) költő, Kövy Sándor (1763-1829) jogász, Kultsár István (1760-1828) író, Pázmándi Horváth Endre (1778-1839) költő, Szemere Pál (1785-1861) író.

Részletek az MTT alapszabályzatából: "Az MTT-nek egyedül az van téve céljává, hogy munkálkodása által hazánkban a tudományok és szépművességek honi nyelven műveltessenek". Ehhez eszközök: eredeti művek kidolgozása, ó és új remekek fordítása, oklevelek és régi kéziratok kiadása, a nemzeti játékszínnek jó darabokkal ellátása, pályázatok kiírása, pályaművek jutalmazása, kiadása, kül- és belföldi utazások elősegítése.

Az MTA élén 25 tagú igazgató-tanács állt, amelyet a négy rendből választottak. 42 rendes, 24 tiszteletbeli és határozatlan számú levelező tagból állt. Székhelye Pest volt.

Az MTT alapszabályzatát a király 1831.január 28-án erősítette meg.

Érdekes, hogy az MTA-nak (MTT-nek) eddig 15 elnöke és 18 főtitkára volt.

Az MTA elnökei: gr.Teleki József (1830-1855) történész, gr.Desseffy Emil (1855-1866) közigazda, br.Eötvös József (1866-1871) író, gr.Lónyay Menyhért (1871-1884) közigazda, Trefort Ágoston (1885-1888) művelődéspolitikus, br.Eötvös Loránd (1889-1905) fizikus, Berzeviczy Albert (1905-1936) történész, József főherceg (1936-1944) történész, Kornis Gyula (1945) filozófus, Kodály Zoltán (1946-1949) zenetudós, Rusznayk István (1949-1970) orvos, Erdey-Gruz Tibor (1970 - 1976) vegyész, Szentágothai János (1976-1985) orvos, Berend T. Iván (1985-1990) közigazda, Kosáry Domokos (1990-) történész.

Az MTA főtitkárai: Döbrentei Gábor (1831-1835) irodalompolitikus, Toldy Ferenc (1835-1861) irodalomtörténész, Szalay László (1861-1864) történész, Arany János (1865-1879) költő, Fraknói Vilmos (1879-1889) történész, Szily Kálmán (1889-1905) nyelvész, természettudós, Heinrich Gusztáv (1905-1920) irodalomtörténész, Balogh Jenő (1920-1935) jogász, Voinovich Géza (1935-1949) irodalomtörténész, Alexits György (1949-1950) matematikus, Erdey-Gruz Tibor (1950-1953, 1956-1957, 1964-1970) vegyész, Osztrovszki György (1953-1955) vegyész, Bognár Rezső (1955-1956) vegyész, Erdei Ferenc (1957-1964, 1970-1971) agrárközigazda, Köpeczi Béla (1971-1975) történész, Márta Ferenc (1975-1980) vegyész, Pál Lénárd (1980-1984) fizikus, Láng István (1984-) mezőgazda.

Az MTT, majd MTA a tudományos osztályok emancipációjáig

(1830-46)

Teljesítések

"Tudománytár" c. folyóirat megindítása; "Nagy szótár" kiadása (a magyar népköltés tüzetesebb gyűjtésével); "Tájszótár" összeállításának megindítása; Teljes magyar-német, német-magyar szótár megiratása; Régi nyelvemlékek kiadása; Pályázati kiírások magyar színdarabokra 1832-től.

Eredetileg hat osztályt (Magyar szépirodalom; Külföldi szépirodalom; Természettudomány; Történelem; Filozófia és matematika; Jog- és államtudomány) hoztak létre, amelyeket a kezdeti fellendülés után bekövetkezett visszafejlődés miatt 1946-ban négyre csökkentették és önállósították (emancipálták):

- Nyelv, irodalom és széptudományok
- Filozófia és törvénytudomány
- Történeti
- Matematika és természettudományok

1848-ig kevés idő maradt a kibontakozásig.

Kisfaludy-társaság

Erre az időszakra esett az 1836-ban Kisfaludy Károly (1788-1830) költő emlékére alapított, az ország legtekintélyesebb irodalmi társaságának kezdete. Alapítók voltak: Bajza József, Toldy Ferenc, Vörösmarty Mihály; további tagok pedig induláskor: Fáy András, Tóth Lőrinc, Csató Pál, Czuczor Gergely, br.Jósika Miklós (első elnök), Kölcsey Ferenc, Szalay László. Összesen 50 rendes és 20 levelező taggal rendelkezett a társaság. A 19. században a társaság értékes munkát végzett, elsősorban külföldi szerzők magyarra fordításával (pl. teljes Shakespeare- ill. Moliére-fordítással), népköltési gyűjtemény kiadásával. Pályázatra számos jeles mű érkezett (pl. Arany János "Az elveszett alkotmány"; "Toldi"). A társaság kiadta a névadó összes műveit. 1952-ben szűnt meg. Elnökei a már említett br.Jósika Miklós után: Eötvös József, Kemény Zsigmond, Toldy Ferenc, Lukács Móric, Gyulai Pál, Beöthy Zsolt, Berzeviczky Albert, Voinovich Géza.

Az abszolutizmus évei az MTA újjászületéséig

1848-ban az MTA együttérzett a nemzettel. A munka a helyzettől függően folyt tovább vagy szünetelt. A szabadságharc leverése után az MTA csak vontatottan vihette tovább tevékenységét (pl. a tagfelvétel 1848-58 között szünetelt). Az 50-es évek végén indult meg bizonyos felpezsdülés. Dessewffy Emil gr. akkori elnök 1859.december 19-én hirdette meg az MTA-székház építését. A szükséges pénzt gyűjtésből biztosították. A Stüler (1800-65) berlini építész tervét Ybl Miklós (1814-91) és Szkalnitzky Antal (1836-78) valósította meg. A mai pesti Duna-parti MTA-székház 1862-65 között épült meg.

Az épület akkori beosztása a következő volt:

Földszint: díszes oszlopos előtér, könyvtár, kéziratár.

I. emelet: díszterem Lotz Károly (1833-1904) falfestményeivel, heti ülésterem Ligeti Antal (1823-90) tájképeivel, képesterem, továbbá az MTA és a Kisfaludy-társaság helyiségei.

III.emelet: Esterházy-képtár.

A képesterembeli festmények jegyzéke

Arcképek:

gr.Széchenyi István (1791-1860)
gr.Dessewffy Emil (1814-1866)
br.Eötvös József (1813-1871)
Deák Ferenc (1803-1876)
br.Sina Simon (1810-1876)
Rudolf főherceg (1858-1889)
gr.Andrássy Gyula (1823-1890)

Festőművészek:

F. von Amerling (1803-1887)
Barabás Miklós (1810-1898)
Székely Bertalan(1835-1910)
Than Mór (1828-1899)
Benczúr Gyula (1844-1920)
Spányi Béla (1852-1914)
Rákosi Nándor (1832-1884)

Az MTA 1867 és 1919 között

Az 1867-es kiegyezés következményeként 1870-ben új alapszabály lépett életbe. Eszerint az MTA ő császári és apostoli királyi felsége különös oltalma alatt álló tudományos intézet, amelynek célja: a tudomány és irodalom magyar nyelven való művelése és terjesztése. Az MTA élén elnök, másodelnök, belső és külső tagok, főtitkár, az osztály-elnökök és -titkárok alkotta vezetőség állt. Az osztályok száma háromra csökkent:

- Nyelv- és széptudomány
- Filozófiai, társadalmi és történeti
- Matematikai és természeti

elnevezéssel. Az MTA ezekben az években 60 rendes, 24 tiszteletbeli és 150 levelező maximális tagszámmal rendelkezett.

Ebben az időszakban már működtek állandó bizottságok:

- Nyelvtudományi
- Irodalomtörténeti
- Archeológiai
- Természettudományi

elnevezéssel (ma több, mint 120 ilyen bizottság létezik).

Akadémiai kiadványok: Almanach; Akadémiai Értesítő; Értekezések; Emlékbeszédok; Évkönyvek. Az MTA támogatta kiadványok: Budapesti Szemle, Egyetemes Philológiai Közlöny, Philosophiai Szemle, Magyar Könyvszemle, Nemzetgazdasági Szemle, Nemzetgazdasági Írók Tára, Történelmi Életrajzok, Ungarische Revue, Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn.

Lexikoni kiemelés, hogy a 19. században az MTA-t, gr.Széchenyi István, gr.Desseffy Emil és Semsey Andor (1833-1923) támogatta a legnagyobb adományokkal.

Talán itt lehetne összefoglalni az MTA kiemelkedő tagjait visszamenőleg is és előrehaladva a mai időkig. A névsorok azonban kizárólag az elhunytakról emelnek ki néhányat korszakonként.

Az MTA kiemelkedő tagjai

Az első választáskor:

Berzsenyi Dániel	(1776-1836)	költő,
Bugát Pál	(1793-1865)	orvos
Kisfaludy Károly	(1788-1830)	költő, író
Kölcsey Ferenc	(1790-1838)	költő, kritikus
Toldy Ferenc	(1805-1875)	irodalomtörténész
Vörösmarty Mihály	(1800-1855)	költő

A 19.század 30-as és 40-es éveiben:

Eötvös József	(1813-1871)	író, politikus
Horváth Mihály	(1809-1878)	történész
Hunfalvy Pál	(1810-1891)	nyelvész
Kőrösi Csoma Sándor	(1784-1842)	nyelvész
Reguly Antal	(1819-1858)	nyelvész
Schöpf-Merei Ágoston	(1804-1858)	orvos
Vásárhelyi Pál	(1795-1846)	mérnök

1858-tól:

Arany János	(1817-1882)	költő, tudományszervező
Madách Imre	(1823-1864)	költő, író

1867 és kb. 1914 között:

Acsády Ignác	(1845-1906)	történész
Ambrus Zoltán	(1861-1932)	író
Bánki Donát	(1859-1922)	gépészmérnök
Eötvös Loránd	(1848-1919)	fizikus
Goldziher Ignác	(1850-1921)	orientalista
Gyulai Pál	(1826-1909)	irodalomtörténész
Kemény Zsigmond	(1814-1875)	író
Kőnig Gyula	(1849-1913)	matematikus
Kunos Ignác	(1860-1945)	orientalista

Mikszáth Kálmán	(1847-1910) író
Riedl Frigyes	(1856-1921) irodalomtörténész
Simonyi Zsigmond	(1853-1919) nyelvész
Szabó József	(1822-1894) geológus
Szarvas Gábor	(1832-1895) nyelvész
Than Károly	(1834-1908) vegyész

A két világháború között:

Bartók Béla	(1881-1945) zeneudós
Bláthy Ottó Titusz	(1860-1939) gépész- és villamosmérnök
Fejér Lipót	(1880-1959) matematikus
Gombóc Zoltán	(1877-1935) nyelvész
Horváth János	(1878-1961) irodalomtörténész
Kandó Kálmán	(1869-1931) gépész- és villamosmérnök
Korányi Sándor	(1866-1944) orvos
Melich János	(1872-1963) nyelvész
Riesz Frigyes	(1880-1956) matematikus
Varga József	(1891-1956) vegyész
Winkler Lajos	(1863-1939) vegyész
Zemplén Géza	(1883-1956) vegyész
Zsirai Miklós	(1892-1955) nyelvész

A második világháború után:

Bárczi Géza	(1894-1975) nyelvész
Csűrös Zoltán	(1901-1979) vegyész
Fonó Albert	(1881-1972) gépész- és villamosmérnök
Freud Mihály	(1889-1984) vegyész
Geleji Sándor	(1898-1967) kohómérnök
Gillemot László	(1912-1977) gépészmérnök
Gombás Pál	(1909-1971) fizikus
Hajós György	(1912-1972) matematikus
Haynal Imre	(1892-1979) orvos
Heller László	(1907-1980) gépészmérnök
Kalmár László	(1905-1976) matematikus
Korach Mór	(1888-1975) vegyész

Lukács György	(1885-1971)	filozófus
Pais Dezső	(1886-1973)	nyelvész
Pattantyús-Á. Géza	(1885-1956)	gépészmérnök
Szalay Sándor	(1909-1987)	atomfizikus
Szent-Györgyi Albert	(1893-1986)	biokémikus
Tárczy-Hornoch Antal	(1900-1986)	geodéta
Vadász Elemér	(1885-1970)	geológus
Vendl Aladár	(1886-1971)	geológus
Verebély László	(1883-1959)	villamosmérnök
Verő József	(1904-1985)	kohómérnök

Az MTA a két világháború között

Az 1923. évi 1.§-a kimondta, hogy az Országgyűlés "a nemzet jövőjébe vetett tántorithatatlan hitéről és életerejéről azzal is tanúságot tesz, hogy a magyar tudományos munka folytonosságát mostoha helyzetében is biztosítja. Ennek előmozdítására a magyar tudományosság legfőbb szervének, az MTA-nak évi 12 millió korona rendes segélyt biztosít az állammal szemben való elszámolás kötelezettsége nélkül." Ezt a támogatást az évek során, az akkori inflációnak megfelelően többször is növelték, a pengőre áttéréskor újra rögzítették. A magyar lexikonok ezt az időszakot az MTA konzervatív éveinek minősítik. De - amint az előző névsorból látható - az MTA-nak ekkor is voltak világhírű tagjai, akiknek azonban az irányításban nem volt meghatározó hatásuk.

Az 1945 utáni átmeneti évek

1945-49 között az MTA néhány tagja létrehozta az ún. Természettudományi Akadémiát Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas elnökletével. Ugyanakkor létrehozták a Magyar Tudományos Tanácsot a hazai tudományos élet átfogó irányítására. Ez a tanács készítette elő az 1949. évi 27. törvényt, amely a további évtizedekre szabályozta az MTA működését. Az említett Természettudományi Akadémia és a Magyar Tudományos Tanács beolvadt a gyökeresen átalakított MTA-ba.

1949-től az új alapszabályzat 1990. évi elfogadásig

Az 1949. évi 27. törvény szerint az MTA olyan központot jelentett, amely az elméleti és alkalmazott tudományok fejlesztésével, művelésük tervszerű irányításával képes az ország összes tudományos erőit a szocialista társadalom építésének szolgálatába állítani. Először hat, majd tíz osztályra (kb. 1957-től) tagozódott:

Hat osztály	Tíz osztály
- Nyelv- és irodalom	- Nyelv- és irodalom
- Társadalmi-történeti	- Társadalmi-történeti
- Matematikai és fizikai	- Matematikai és fizikai
- Agrár-	- Agrár-
- Biológiai és orvosi	- Orvosi
- Műszaki	- Műszaki
	- Kémiai
	- Biológiai
	- Gazdasági és jogi
	- Föld-

tudományok osztályaira.

De megalakultak ill. folytatódtak az akadémiai kutató intézetek, központok, laboratóriumok 1949-től, továbbá az MTA mellé rendelt Tudományos Minősítő Bizottság (TMB) 1952-től.

Az MTA kutatóhálózata

Állam- és jogtudományi Intézet	(1949)
Állatorvostudományi Kutatóintézet	(1949)
Atommagkutató Intézet	(1954)
Balaton Limnológiai Kutatóintézet	(1927)
Bányászati Kémiai Kutatólaboratórium	(1959)
Csillagászati Kutatóintézet	(1899)
Filozófiai Intézet	(1957)
Földrajztudományi Kutatóintézet	(1951)

Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet	(1972)
Épárgazdasági Kutatóintézet	(1960)
Izotóp Intézet	(1959)
Kis. Orvostudományi Kutatóintézet	(1952)
Közgazdaságtudományi Intézet	(1954)
Központi Fizikai Kutatóintézet	(1950)
Központi Kémiai Kutatóintézet	(1952)
Matematikai Kutatóintézet	(1950)
Mezőgazdasági Kutatóintézet	(1949)
Műszaki Fizikai Kutatóintézet	(1959)
Műszaki Kémiai Kutatóintézet	(1960)
Művészettörténeti Kutatócsoport	(1969)
Néprajzi Kutatócsoport	(1967)
Növényvédelmi Kutatóintézet	(1932)
Nyelvtudományi Intézet	(1949)
Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet	(1952)
Pszichológiai Intézet	(1902)
Régészeti Intézet	(1958)
Regionális Kutató Központ	(1984)
Számítástechnikai és Automatikai Kutatóint.	(1973)
Szegedi Biológiai Központ	(1971)
Szociológiai Kutatóintézet	(1963)
Történettudományi Intézet	(1949)
Világgazdasági Kutatóintézet	(1973)
Zenetudományi Intézet	(1961)

Az MTA-tagságból néhány visszaminősített vagy kizárt
személyiség 1949-ben

Áprily Lajos	(1887-1967)	költő
Baranyai Lipót	(1894-1970)	közgazda
Békésy György	(1899-1972)	biofizikus
Cholnoky Jenő	(1870-1950)	földrajztudós
Cotel Ernő	(1879-1954)	kohómérnök

Eckhardt Sándor	(1890-1969)	irodalomtörténész
Gerevich Tibor	(1882-1954)	művészettörténész
Heller Farkas	(1877-1955)	közgazda
Illyés Gyula	(1902-1983)	író, költő
Jendrassik György	(1898-1954)	gépészmérnök
Kornis Gyula	(1885-1958)	filozófus
Márai Sándor	(1900-1989)	író
Papp Simon	(1886-1970)	geológus
Pattantyús-Á. Géza	(1885-1956)	gépészmérnök
Pátzay Pál	(1896-1979)	szobrász
Romwalter Alfréd	(1890-1954)	vegyész
Rybár István	(1886-1971)	fizikus
Szent-Györgyi Albert	(1893-1986)	biokémikus
Tamási Áron	(1883-1959)	író
Zilahy Lajos	(1891-1974)	író

Az MTA 1989. évi közgyűlése 158 visszaminősített vagy kizárt tagot - zömében posztumusz - rehabilitált (köztük a felsoroltakat).

További érdekességek

MTA-tagok oklevél-szövegezései

1946: "Az 1827: XI. törvénycikk 1.§-a alapján felállított és a magyar király különös pártfogása alatt álló, a tudomány művelésére és terjesztésére s egyszersmind a magyar nyelv emelésére alapított MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA urat az 1945. évi május 30-án levelező tagjául választotta és ennek bizonyítékául ez oklevelet kiállította".

1953: "A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELNÖKSÉGE -át, akit az Akadémia ... közgyűlése a tudományok terén kifejtett munkássága elismeréséül levelező taggá választott, akadémiai jogainak gyakorlatába helyezi és akadémiai címének nyilvános viseletére feljogosítja."

1990: "A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ... közgyűlése megállapítja, hogy, akit a terén kifejtett munkássága elismerésül levelező taggá választott, az akadémiai tagsából eredő jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik."

Az MTA területi bizottságai

Az MTA 1961-79 között kialakította regionális bizottságait. Magyarországon 19 megyéből 18 tartozik a következő öt területi bizottság valamelyikébe:

- a Debreceni Akadémiai Bizottság (DAB) Kelet-Magyarországra (1976-)
- a Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB) Észak-Magyarországra (1979-)
- a Pécsi Akadémiai Bizottság (PAB) Dél-Dunántúlra (1969-)
- a Szegedi Akadémiai Bizottság (SZAB) Dél-Magyarországra (1961)
- a Veszprémi Akadémiai Bizottság (VEAB) Észak-Dunántúlra (1972-)

kiterjesztett hatásterülettel rendelkezik. Pest megye - Budapest közelsége miatt - nem tartozik területi bizottsághoz.

A területi bizottságok célja: adott régió tudományos tevékenységének ösztönzése, támogatása, koordinálása és tervezése. Munkásságát szak- és munkabizottságokkal gyakorolja. Pl. a MAB-nak 12 szak- és csaknem 50 munkabizottsága van, és kb. ezer az aktivistája (akik tehát a MAB-ban, szak- vagy munkabizottságban tagok).

Az Akadémia Kiadó

1827-es évszám látható a mai "Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat" levélpapírján. A már felsorolt kiadói eredmények mellett ma a "Magyar Tudomány", az "Akadémiai Értesítő", az "Almanach", az "Akadémiai Hírek" tájékoztat leginkább az MTA szervezetéről, fontosabb eseményeiről. A tudományos eredményeket az Actá-k tartalmazzák valamelyik világnyelven. Átfogóbb tudományos kutatási eredményeket magyar- vagy világnyelvű könyvekben jelentet meg az Akadémia Kiadó.

Az MTA könyvtára

1826 óta létezik mint nyilvános tudományos könyvtár. Alapját az MTA első elnöke teremtette meg 30 ezer kötettel. 1865-1990 között az MTA-székházban, 1990 óta a megvásárolt szomszédépületben működik. Gyűjtőköre: irodalomtudomány, nyelvészet, ókortörténet, klasszika-filológia, orientalisztika, természettudomány, kutatás-szervezés stb. Hagyatékokkal, vásárlásokkal állománya 1,6 millió darab.

Az MTA elismerései

- Aranyérem (évenként)
- Akadémiai Díj (évenként)
- Egyes osztályok külön díjai

A 20-as években az MTA-nak kb. 40 pályaalapítványa volt kb. 1945-ig.

Az MTA jelene

1949 óta az MTA jogi szabályozása lényegében változatlan. Jogforrási szintje csökkent (Országgyűlés helyett Elnöki Tanács). Pedig az MTA története bizonyítja: léte, helye, jogállása, szerepe a társadalmi, állami berendezésekben törvényhozási tárgy, amelyről az Országgyűlés rendelkezhet. Ezért fogadott el az MTA 1990. évi közgyűlése új alapszabályzatot és új testületi működési szabályzatot, majd összeállította az MTA új törvényjavaslatát és indokolását, mert a régi a módosulásokkal is ma már alkalmatlan a működéshez. A javaslat tartalomjegyzéke a következő:

- Az MTA jogállásáról
- Feladatairól
- Vagyonáról és gazdálkodásáról
- Tagjairól, köztestületi szerveiről és tisztségviselőiről
- Kutatóintézeteiről
- A tudományos kutatást kiszolgáló intézményeiről
- Zárórendelkezések

Az új törvénytervezet kimondja, hogy az "MTA-t a nemzet a magyar nyelv ápolására, a tudomány szolgálatára, az emberi haladás előmozdítására hozta létre." Majd így folytatódik: "A jelen és kiváltképpen a jövő formálásában a tudomány egyre fontosabb szerephez jut. Ezért jogos társadalmi igény és politikai követelmény, hogy a magyar tudományosság nagymúltú nemzeti intézményének működési és tevékenységi szabadsága - önkormányzati jogainak törvényi megerősítésével - kiszélesedjék, hatóterülete és befolyásoló szerepe növekedjék, belső életének demokráciája erősödjék."

A 200 éve született Széchenyi István

1825-ben nemcsak a kezdő lökést adta meg a Magyar Tudományos Akadémia létesítéséhez, hanem 1848-ig – mint másodelnök – részt vett az alapszabályok kidolgozásában, felszólalt a közgyűléseken. Három ilyenről tudunk:

- 1842. november 27-én
- 1844. január 15-én
- 1846. december 20-án

elhangzott beszédeiről. Ugyanakkor döblingi éveiben is adott az MTA-nak anyagi segítséget.

1858. november 6-án levelet írt az MTA-nak, amelyben tiltakozott az alapszabályoknak a kormány által követelt megváltoztatása ellen, kilátásba helyezve anyagi támogatásának megvonását. Ez a levél – kéziratos másolatban – elterjedt egész Magyarországon.

Széchenyi Istvánra emlékezve, és az új akadémiai törvény országgyűlési tárgyalására gondolva, az Ő szavai illenek az MTA-ról szóló összefoglalás végére:

"Nem elég mai időkben törvényeket írni, de azok iránt szimpátiát is kell gerjeszteni!"

V.

A MAB FONTOSABB ADATAI 1991-BEN

1991. január 3. Tóth Pálné megkezdte munkáját a MAB új szervező titkáráként a nyugalomba vonuló Takács Ernőné munkakörében.

1991. január 4. Meglátogatta a MAB-ot Prof. Rondinelli (USA), akit Terplán Zénó MAB-elnök és Nagy Aladár, a MAB tudományos titkára tájékoztattott a MAB munkájáról.

1991. január 8. A MAB-székházban méltatták a 70 éves Szilas A. Pál ny. egyetemi tanárt. A MAB nevében Terplán Zénó MAB-elnök emlékezett meg Szilas professzor kiemelkedő szerepéről a MAB megalakulásában mint MAB-tagnak és mint a MAB Bányászati Szakbizottságának két cikluson át volt elnökéről.

1991. január 29. Az MTA Elnökségének ülésén - amely megtárgyalta a területi bizottságok, az akadémiai bizottságok és az osztályok együttműködésének lehetőségeit - a MAB részéről Terplán Zénó elnök is felszólalt.

1991. február 21. A MAB-székház földszinti ablakaira felkerült Gulácsy-Horváth Zsolt ablakrács-műve Észak-Magyarország érdekesebb régi címereivel. A miskolci "Déli Hírlap" március 23-i számában B. Balsai Jolán kifogásokat emelt a címerek megválasztását és kivitelét illetően. A MAB-elnökének kérésére Vajay Szabolcs professzor, mint a nemzetközi Heraldikai Akadémiának tanácstagja és a Genealogiai és Heraldikai Társaságok Nemzetközi Szövetségének tb. elnöke adott megnyugtató szakvéleményt április 29-i keltezéssel. Ezek kivonatai a Közlemények más helyén olvashatók.

1991. március 11. Terplán Zénó MAB-elnök elküldte Kosáry Domokos MTA elnöknek a MAB 1990. évről szóló beszámolóját.

1991. március 12. A MAB megtartotta a MAB-székházban 25. kibővített ülését Terplán Zénó MAB-elnök vezetésével. Az ülésen először a MAB eddigi történetének rövid összefoglalását hallgatták meg a résztvevők, majd Kosáry Domokos akadémikus, az MTA elnöke folytatott kötetlen beszélgetést a Magyar Tudományos Akadémia jelenéről és jövőjéről. Az ülés lefolyása a közlemények más helyén részletesen olvasható. Az ülésről egyébként előzetes hírt közölt a "Mai Nap" aznapi száma, beszámolt a TV aznapi, esti híradója, részletesen tudósított a "Magyar Nemzet", az "Észak-Magyarország", a "Heves megyei Hírlap" és a miskolci "Déli Hírlap" másnapi száma.

1991. március 14. A Miskolc Város Önkormányzata ünnepi közgyűlésén a MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte.

1991. március 14. Seki Eiji, Japán budapesti nagykövete, miskolci látogatása során a MAB-székházban tartott sajtófogadást. Előző nap a miskolc-lillafüredi Palotaszállóban tartott fogadáson a MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte. A sajtófogadás előtt a MAB-elnök részletesen tájékoztatta a nagykövetet a MAB szerepéről és munkásságáról. Az eseményről előzetes hírt közölt az "Észak-Magyarország" és a miskolci "Déli Hírlap" március 13-i száma, majd a gazdag program lefolyásáról részletesen beszámolt mindkét napilap március 14-i illetve március 18-i száma.

1991. március 22. Terplán Zénó MAB-elnököt a leobeni Montanuniversitát tiszteletbeli doktorrá avatta. Ezzel kapcsolatban részletes méltatás jelent meg az "Észak-Magyarország" és a miskolci "Déli Hírlap" aznapi számában, továbbá a "Miskolci Egyetem" április 25-i számában.

1991. április 23. A MAB társrendezője volt a Miskolc-Tapolcán sorra került "International Conference on Solidification and Microgravity - Miskolc" tárgyú tudományos ülésnek, amelyet Kovács Ferenc MAB-tag, az ME rektora, Terplán Zénó MAB-elnök, Almár Iván MAT-elnök és Baj Attila, az Interkosmosz Magyar Tanácsának titkára köszöntött.

1991. április 30. A MAB munkatársai búcsúztatták Takács Ernőnét, aki 12 éven át látta el a MAB szervező titkári munkakörét. A mindenki által aláírt köszöntő levelet Terplán Zénó MAB-elnök vezette be és olvasta föl. A baráti találkozón jelen volt Takács Ernő, a MAB Bányászati Szakbizottságának tagja és Gerencsér Emilné, az MTA TTT főtanácsosa.

1991. május 2. A MAB részéről Terplán Zénó elnök is köszöntötte a 75. születésnapját ünneplő Zambó János előző elnököt, akadémikus professzort, a MAB Bányászati Szakbizottsága és az ME Bányamérnöki Kara "Tudományos kutatás a bányászat szolgálatában" tárgyú tudományos ülésének keretében.

1991. május 6-10. Az MTA 151. közgyűlésére megjelent beszámoló anyagban olvasható volt a MAB 1990. évi működésének összefoglalása. A közgyűlésen jelen volt Terplán Zénó MAB-elnök, Bócsa Iván MAB-alelnök, Czibere Tibor, Kovács Ferenc, Páczelt István, Tarján Gusztáv MAB-tag.

1991. május 8. Az MTA közgyűlése során a Műszaki Tudományok Osztálya "Széchenyi-emlékülésén" Terplán Zénó MAB-elnök is előadást tartott "Széchenyi István szerepe a hazai gépipar megalapozásában" címen, amely a "Magyar Tudomány" 1991. évi 8. számában illetve a "Gabonaipar" 1991. évi 1. számában jelent meg. Az osztályülésről hírt közölt a "Magyar Nemzet" másnapi száma.

1991. május 28-án a "Heves-megyei Népújság", május 29-én a miskolci "Déli Hírlap", május 31-én az "Észak-Magyarország", június 3-án a "Miskolci Egyetem" közzé tette a MAB ezévi pályázatait.

1991. május 30. A május 25-én 70. életévét betöltött Terplán Zénó MAB-elnököt többen üdvözölték (köztük Nagy Aladár, a MAB tudományos titkára) a MAB Gépészeti Szakbizottsága és Gépszerkezettani Munkabizottsága által rendezett "Géptervezők 8. Országos Szemináriumán" a MAB-székházban.

1991. június 4. Az író-olvasó találkozóra a MAB-székházba érkezett Konrád György írónak, a nemzetközi PEN Club elnökének a MAB munkásságát Terplán Zénó MAB-elnök ismertette.

1991. június 8. Váratlanul elhunyt Szilas A. Pál (1921-1991) okl. bányamérnök, ny. egyetemi tanár, volt MAB-tag, és a MAB Bányászati Szakbizottságának volt elnöke, a műszaki tudományok doktora.

1991. június 12. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának 27. ülésére érkezett Simai Mihály akademikust, a Világ-gazdasági Kutató Intézet igazgatóját a MAB-székházban Terplán Zénó MAB-elnök tájékoztatta a MAB tevékenységéről.

1991. június 13-14. A MAB Kohászati Szakbizottsága társrendezője volt a MAB-székházban sorra került "Kohászati kutató-sok helyzete" tárgyú rendezvénynek, amelyet Terplán Zénó MAB-elnök nyitott meg, és amelyen 22 előadás hangzott el.

1991. június 21. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Regionálisfejlesztési Munkabizottsága társrendezésében a MAB-székházban került sor Prof. P.L.Knox (USA) "Nyugtalan városi tájkép" c. előadására, amelyen jelen volt Nagy Aladár, a MAB tudományos titkára.

1991. június 25. Az MTA Elnökségének ülésén - amely megtárgyalta a területi bizottságok előterjesztett szervezeti szabályzatait, továbbá az MTA és az OÖT együttműködéséből a területi bizottságokra háruló feladatokat - a MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte.

1991. július 4. A MAB vezetői (Terplán Zénó elnök, Nagy Aladár tudományos titkár, Tóth Pálné szervező titkár) az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán tárgyalta a Társadalomtudományi Szakbizottság egri munkabizottsági elnökeivel (Balázs Sándorral, Budai Lászlóval, Nagy Józseffel), továbbá Nagy Andor volt munkabizottsági elnökkel, Szücs László volt MAB-alelnökkel a szakbizottság jövőjéről. Az ülés egy részén jelen volt házigazdaként Orbán Sándor főigazgató, a MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának tagja, azon belül a Biológiai Munkabizottság elnöke.

1991. augusztus 17. A MAB akadémikusai közül II. János Pál pápa találkozóján a magyar tudományos és kulturális élet képviselőivel Budapesten, az MTA kongresszusi termében jelen volt Kovács Ferenc, Tarján Gusztáv és Terplán Zénó.

1991. augusztus 19. Gyulai Gábornak, Borsod-Abaúj-Zemplén ill. Heves megye köztársasági megbizottjának, államtitkárnak az Alkotmány ünnepe alkalmával a miskolci Városháza dísztermében megrendezett fogadásán a MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte.

1991. szeptember 5. Megkezdődött a MAB-ot támogató Tudományos Alapítvány létrehozásáért az a tárgyalás-sorozat, amelyet Terplán Zénó MAB-elnök és Nagy Aladár, a MAB tudományos titkára folytatott egyedül vagy kettesben Borsod-Abaúj-Zemplén megye Önkormányzatának elnökével: Szabó Györggyel és Miskolc polgármesterével: Csoba Tamással (szeptember 5); Salgótarjánban Nógrád megye Önkormányzatának elnökével: Korili Ferencsel (szeptember 16); Egerben, Heves megye Önkormányzatának elnökhelyettesével: Molnár Miklósnéval (szeptember 17); Eger polgármesterével: Ringelhann Györggyel (szeptember 24); Salgótarján polgármesterével: Tolmácsi Ferencsel (október 4).

1991. szeptember 7. A MAB elnöke, Terplán Zénó mondta az emlékbeszédet a 100 éve született, volt ME-professzor: Pattantyús-Á.Imre (1891-1956) emlékére rendezett kiállításon az ME Központi Könyvtárának Selmeci Műemlékkönyvtárában.

1991. szeptember 10. Az OÖT-értekezleten a MAB-ot Terplán Zénó elnök képviselte.

1991. október 10. Az OÖT és az MTA megállapodása alapján a MAB ad hoc bizottságai 30 északmagyarországi ösztöndíjas pályázót hallgattak meg az ME-n ill. a MAB-székházban. Az elnöki teendőket mindegyik bizottságban Terplán Zénó látta el. A bizottságokban következők vettek részt: Berecz Endre, Farakas Ákos, Kozák Imre, Kovács Ágoston, Láng Eszter, Nagy Aladár, Réti Almée, Révész Gábor, Takács Ernő (legtöbbjük tagja a MAB-nak, vagy a MAB szak- ill. munkabizottságainak). A meghallgatások szept. 17. és okt. 10 között zajlottak le.

1991. október 15-16. Veszprémben, a VEAB-székházban került sor az MTA területi bizottságai elnökeinek és tudományos titkárainak soron következő tanácskozására, a házigazda: Salánki János VEAB-elnök vezetésével. A napirendi pontokhoz (amelyeket a meghívottak egy-egy tagja készített elő) a következők szóltak hozzá: Berényi Dénes MTA-alelnök, a DAB részéről Szabó Gábor elnök és Borsos János tudományos titkár, a MAB részéről Terplán Zénó elnök és Nagy Aladár tudományos titkár, a PAB részéről Flerkó Béla elnök és Czeglédi Béla tudományos titkár, a VEAB részéről Salánki János elnök és Hlavay József tudományos titkár, továbbá Gerencsér Emilné főtanácsos az MTA TTT részéről. A tanácskozáson szó volt a régióbeli kapcsolatokról az önkormányzatokkal, a kutatóintézetekkel és felsőoktatási intézetekkel, az intézeteken kívüli tud. minősítettekről, a szak- és munkabizottságok koordinálásáról, a klub-életéről, az alapítványokról-pályázatokról, az OÖT-pályázatok elbírálásának első tapasztalatairól, a területi bizottságoknak a posztgraduális képzésbeli és a tudományos fokozatok megszerzésében vállalt szerepéről, a kutatásfinanszírozásról.

1991. október 30. A MAB megtartotta a MAB-székházban 26. kibővített ülését Terplán Zénó MAB-elnök vezetésével. A díszteremben Kosáry Domokos akadémikus, az MTA elnöke mondott a 200 éve született Széchenyi Istvánról (1791-1860), az MTA alapítójáról, majd másodelnökéről emlékbeszédet. Ezt követően felavatta és megkoszorúzta a Széchenyi-bronzszobrot (Gulácsy-Horváth Zsolt művét) a MAB-székház földszinti előterében. Az ülés lefolyása a Közlemények más helyén olvasható. Az eseményről beszámolt a "Magyar Nemzet", az "Észak-Magyarország", a miskolci "Déli Hírlap" másnapi száma, továbbá az aznapi TV-híradó, Miskolc Város TV-jének november 2-i adása.

1991. november 21. A MAB tagjai az okt. 30-i ülésen előterjesztett három változat közül levélben a következő változtatás mellett döntöttek: az 1980 óta működött Társadalomtudományi Szakbizottság helyett a következő három szakbizottságot hozza létre 1992 elejétől:

- Filozófiai, neveléstudományi, politológiai és szociológiai Szakbizottságot Hársing László vezetésével;

- Nyelv- és irodalomtudományi Szakbizottságot Budai László vezetésével;
- Történelemtudományi és néprajzi Szakbizottságot Szabadsfalvi József vezetésével.

Vagyis a MAB szakbizottságainak száma 10-ről 12-re változott. Hársing László és Szabadsfalvi József már 1989 óta MAB-tag. Új tag 1992-től Budai László, aki egyébként 1979-89 között már MAB-tag volt. A MAB 26-os létszáma azonban ezzel nem változott mert Farkas Márton MAB-tag elköltözött Észak-Magyarországról, és lemondott tagságáról. A Társadalomtudományi Szakbizottság munkabizottságai értelemszerűen működnek tovább az elnevezésüknek megfelelő szakbizottság keretében. Minderről a Közlemények más helyén (a MAB október 30-i üléséről készült feljegyzésben) is olvasható.

1991. november 26. Nagy Aladár, a MAB tudományos titkára, Szintay István MAB-tag, a Közgazdaságtudományi Szakbizottság elnöke és Czabán János szakbizottsági tag a PAB-székházban tapasztalatcserén vett részt.

1991. december 2-3. Az MTA rendkívüli közgyűlésén jelen volt Terplán Zénó MAB-elnök, Bócsa Iván MAB-alelnök, Czibere Tibor, Kovács Ferenc, Páczelt István, Tarján Gusztáv MAB-tag és Farkas Ottó, a MAB Kohászati Szakbizottságának tagja, a Metallurgiai Munkabizottság elnöke.

1991. december 11. Ülést tartott a MAB szűkebb vezetősége, amelyen - a felkért szakbizottsági bíráló bizottságok véleménye alapján - döntés született a MAB 1991. évi pályaműveiről (l. a Közlemények más helyén az erről szóló beszámolót). A jutalmazottakról hírt közölt az "Észak-Magyarország" december 21-i és a miskolci "Déli Hírlap" december 28-i száma.

1991. december 12. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága Kompolton tudományos ülést rendezett.

1991. december 14. A VEAB 19. Közgyűlésén a MAB részéről Terplán Zénó elnök vett részt.

1991. december 30. Megjelent a MAB Közlemények 11. száma 137 oldalnyi terjedelemben.

A MAB MUNKATERVE 1992-BEN

A MAB - a szakbizottságok illetve a klubtanács terveiben foglaltakon túl - a következőket tervezi:

1. Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves illetve Nógrád megye politikai, állami, közigazgatási, társadalmi szervezeteivel való folyamatos kapcsolattartás.
2. A három megye MTESZ, TIT vagy más szakmai szervezeteinek vezetőivel együttműködési megállapodások kötése vagy felújítása.
3. A többi területi bizottságokkal (elsősorban a szomszédos DAB-bal) együttműködési szerződés kötése illetve a régebbi megerősítése.
4. Pályázati témák gyűjtése, meghirdetése, a beérkező pályaművek elbírálása, a jutalmak kiosztása a szakbizottságok közreműködésével.
5. A MAB-székház színvonalas működtetése.
6. A MAB Közleményei 12. számának összeállítása és kiadása.

A MAB ülései 1992-ben:

27. 1992. március A MAB-székházban félidős beszámoló és a további teendők megbeszélése.
28. 1992. őszén Balassagyarmaton megemlékezés az 1993. január 21-én 170 éve született Madách Imréről (1823-1864), az MTA tagjáról.

VI.

A MAB SZAKBIZOTTSÁGAINAK FONTOSABB ADATAI

1991-BEN,

MUNKATARVEIK 1992-RE

A MAB ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK

ADATAI 1991-BEN

1991. február 27 és március 6. A szakbizottság 7. és 8. ülésén Észak-Magyarország tudományos fokozattal rendelkező jogászai a szakbizottság jövőjéről beszélgettek az ME-n Horváth Tibor szakbizottsági elnök vezetésével. Mindkét ülésen részt vett Terplán Zénó MAB-elnök. Megállapodtak a jelenlevők a szakbizottság és két munkabizottság munkájának folytatásáról. A szakbizottság új titkárának Stipta Istvánt választották meg.

1991. március 25. A Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottság a MAB-székházban megtartotta 13. ülését Novák István munkabizottsági elnök vezetésével. Előadást tartott Cserba Lajos munkabizottsági titkár "Az igazságszolgáltatás reformja" címen.

1991. április 8. A Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottság az ME-n tudományos ülést rendezett, amelyen Prof. C. La More Banzi /Pármái Egyetem/ tartott előadást "A végrehajtási jog alapkérdései az olasz jogban" címen.

1991. október 16. Az Államtudományi Munkabizottság a MAB-székházban megtartotta 8. ülését Páricsi Viktor munkabizottsági titkár vezetésével, amelyen Holló András munkabizottsági tag, az Alkotmánybíróság főtitkára mondott bevezető szavakat, majd vitaindító beszédet Sári János /ELTE/ az állami szervezetekről és a jogalkotásról. Véleményt nyilvánított a vendégek részéről Ádám Antal, Schmidt Péter, Kukorelli István. Az eseményről részletesen beszámolt az "Észak-Magyarország" másnap száma.

1991. október 28. A Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottság 14. ülésén a MAB-székházban Prof. W. Lindacher /Trier/ tartott előadást "Alkotmányossági panasz a polgári ügyekben" címen. Az ülést Novák István munkabizottsági elnök vezette le.

1991. november 20. "A felsőoktatás finanszírozásának problémái" címmel tudományos ülést rendezett az ME-n az Államtudományi Munkabizottság.

1991. december 2. "Az önkormányzatok gazdasági alapjai" címmel tudományos ülést rendezett a MAB-székházban az Államtudományi Munkabizottság.